

Barlangtani Intézet
D - 1975-15.
* Könyvtára *

J E L E N T É S
a Papp Ferenc Barlangkutató Csoport
1975-évi
tevékenységéről

J E L E N T É S

a Papp Ferenc Barlangkutató Csoport 1975 évi

tevékenységéről

A Csoport kutatási területe 1975 évben az OTVH engedélye alapján megegyezett az 1974 évi területtel: Jósvaló környékén a Kecső-völgy - Jósvaló-völgy - Szelce-pusztai műút - és a Csehszlovák-magyar országhatár által határolt terület; Budapest környékén pedig a Ferenc-hegy területe.

A Csoport hozzájárulása alapján a BEAC Barlangkutató Csoportja a Bolyamér-forrásnál végzett kutatómunkát /Eötvös-barlang/, a Kinizsi Barlangkutató Csoportja pedig a Nagyoldali-zsomboly feltárását folytatta, ahol a Papp Ferenc Barlangkutató Csoport már több évi munkával feltárta a törmelékes vízvezető zóna szintjét.

A Csoport másik kutatási területe a Ferenc-hegyi és a Szemlőhegyi-barlang közötti terület volt.

A Csoport létszáma 1975 év végén 75 fő volt.

A Csoport pénzügyi ellátottsága az év folyamán jó volt. 29.000 Ft-tal gazdálkodtunk 1975 évben. Bevételeink forrása az alábbi volt:

A MEDOSZ tagság révén 6000 Ft támogatást kaptunk. Az OTVH-tól az év folyamán a Csoport megkapta az 1974 évben a Pálvölgyi-barlangban végzett munkáért járó 20.000 Ft munkabért.

A nyári táborozási költségek céljára a csoport befizetett 6000 Ft részvételi költséget és az MKBT 3000 Ft-tal támogatta táborunkat. Ezen kívül a VITUKI Karsztvizkutató Osztálya a hetenkénti klubnapok teremdíjért 14.400 Ft-ot fizetett ki a csoport részére.

A csoport kiadásokat csak a nyári táborra eszközölt 12.000 Ft összegben. A maradék 17.000 Ft-ot 1976-
évre tartalékoztuk technikai berendezések beszerzése céljából.

A Csoport tevékenységét az alábbiakban foglaljuk

össze:

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat munkájában

Csoportunk több tagja vett részt az alábbiak szerint:

Sohár István és dr. Cser Ferenc részt vett a Társulat által augusztus hónapban rendezett "Baradla 150"

Nemzetközi Konferencia megszervezésében és a Konferen-

cia lebonyolításában. Ez utóbbiban Maucha László is részt vett. A Konferencia után augusztus végén került sor az 1975 évi Barlangnapra, melyet a Társulat Miskolcon rendezett meg. Fent nevezettek vettek részt ezen a rendezvényen is, Maucha László tartott előadást az előző Barlangnap óta eltelt időszakban végzett Csoport-tevékenységről.

A Társulat kiadványainak szerkesztésében is kivettük részünket. Dr. Cser Ferenc, Gádoros Miklós, Szabó Géza és Maucha László 1975 évben nyomda alá rendezték a Karszt és Barlangkutató című Évkönyv VIII. és IX. kötetét. Dr. Müller Pál és dr. Sárvári István közreműködtek a Karszt és Barlang c. kiadvány lektori munkáiban.

Dr. Cser Ferenc még részt vett az Alapszabálmódosító Bizottság munkájában és Sohár István az év végén a Társulat elnöksége ismételten beválasztotta a Társulat titkárságába.

Az őss folyamán a Papp Ferenc Csoport részt vett az MKBT által rendezett filmbemutatón, ahol Gazdag László 20 perces, 8 mm-es, magyarázó szöveggel és zenei aláfestéssel hangosított filmjét mutatta be 1975 évi nyári táborunkról és a jósvafői Musztáng-barlangi

feltáró kutatásról. A hallgatóság nagy érdeklődéssel tekintette meg a Musztáng-barlangban alkalmazott technikai felszerelésünket és annak feltáró munka közben való felhasználását.

Az év folyamán a Csoport az augusztusi táboridőszak és a december végi időszak kivételével minden csütörtökön klubnapot tartott. Az összejöveteleken rendszeresen folyt a kutatómunkák és az egyesületi ügyek szervezése ill. rendszeresen tartottunk szakmai és ismeretterjesztő előadásokat a speleológia tárgyköréből valamint számos vetítettképes utibeszámoló hangzott el a hazai és külföldi turista utakról és hivatalos kiküldetésekről.

A tavaszi időszak folyamán megrendeztük a hagyományos barlangversenyt, valamint az év folyamán három alkalommal szerveztünk bemutató turát az V. kerületi Természetjáró Szakosztály részére Jószafo környékén, a Pálvölgyi- és Sátorköpusztai-barlangban.

A tempen végzett kutatási munkák is rendszeresen folytak 1975-ben:

Január 17-19-én az Amphora Könyvüzem Szakosztály

tagjaival együttműködve /Kérdő Péter, Berczik Pál és Hetesi Zsuzsanna/ közös expedíciót szerveztek a szlovákiai Milada-barlang - Feneketlen-Lednice és a Vass Imre-barlang közötti összefüggés tisztázására. A Könnyűbuvár Szakosztály részéről kilenc fő vett részt a munkában. A Feneketlen-Lednice-zsomboly 60 m mélységű szintjén felállított táborból buvármerüléseket végeztek a földalatti patak folyásirányu járatának felderítésére. A Kecső-forrás felé vezető vízfolyás a zsomboly fenekéről először egy szűk repedésbe folyik be és szifont alkot. A szifonon való átjutás után a kutatók kis termet találtak, melynek végén egy újabb szifon zárja el a továbbjutás útját. A belső szifon legyőzésére már nem volt lehetőség, mert a második világháború után a csehszlovák kutatók robbantással próbáltak továbbjutni ezen a szakaszon és a robbantási törmelék jelenleg lehetetlenné teszi a patak útjának követését. Fentiek miatt a kísérlet során a beomlott járatban a nagyobb mélységű előrehaladás nem járt eredménnyel. Ezen kívül január 18-án 14 órakor 10 liter fluoreszcinnel nyomjelzést hajtottak végre a Milada-barlang végponti szifonjánál. A jelzett víz 12 óra alatt jelent meg a Feneketlen-Lednice-zsomboly vízfolyásában és 20-án reggel 8 óráig már a Kecső-patak magyarországi szakaszán is észlelni lehetett megjelenését.

Az ellenőrző kísérlet igazolta Jan Majkó korábbi kutatási eredményeit, amely szerint a Milada-barlang vize a Feneketlen-Lednice-zsomboly alján átfutó patakon keresztül jut el a Kecső-forráshoz. A festék nem jelent meg a Vass Imre-barlang forrásában /Kistohonya-forrás/ de az 1959-ben és 1963-ban végzett nyomjelzési kísérlet eredményei szerint közepes vízhozam viszonyok időszakában a Milada-barlangban eltűnő víz kizárólag a Kecső-forrásnál jelenik meg és csak a legnagyobb vízhozam maximumok idején jelentkezik a jelzőanyag a Kistohonya-forrásban is /időszakos bifurkációs kapcsolat/.

Április 4-6-án a Csoport tovább folytatta az 1972 év vége óta megkezdett feltáró munkáját a jósvafői Musztáng-barlangban. Ez alkalommal a munkában a Csoport 10 tagja vett részt. A munka során az augusztusi kutatótábor előkészítése érdekében tovább fejlesztették a barlang világítási hálózatát, karbantartási és fejlesztési munkákat végeztek a már korábban kiépített csillepályán és a kutatóaknában kiépítették az anyagszállító elektromos csörlő-rendszer acél állványzatát. Az érdemi munkában Hlavács László, György Péter, Kérdő Péter és Mészáros István vettek részt. Az első félév folyamán intenzív munka folyt a Ferenc-hegyi kutatási területen is. Dr. Müller Pál, Császi Imre és Zoltán, Berhidai Tamás, Mészáros István, Ábel Csaba rendszeresen fel-

A kéthetes előkészítő-tábor folyamán nagy
gonddal készülnek a Musztáng-barlangi ti-
risztoros irányítású daruszerkezet egyes
elemei.

A Musztáng-barlangi kutató-tábor első napján
Kérdő Péter a tábor vezetője megbeszéli a Cso-
port tagjaival a műszak-beosztások rendjét és
balesetvédelmi oktatást tart.

tárási munkát végeztek hétvégeként két olyan felszínre nyíló hévizes kúrtó kibontására, amely a Ferenc-hegyi feltételezett hévizes barlangrendszerbe való bejutást célozta. A második munkahelyen mintegy 6 méter mélységig sikerült lejutni egy jellegzetes hévizi eredetű kúrtóba. A nyár eleji időszakban tulnyomórészt az augusztusi kutatótábor előkészületei folytak. Maucha László Palánka i János segítségével a tábor élelmezését és tábori felszerelését készítette elő. Hlavács László, Kérdő Péter, György Péter és Császi Imre az anyagszállító munkagépek építését és összeszerelését végezték el. Sohár István Radó Tamás és Kérdő Ágnes pedig a tábor adminisztratív előkészítésén dolgoztak.

Az augusztusi kutatótábort a hagyományoknak megfelelően augusztus 1-12 között kéthetes előkészítő tábor előzte meg. A tábori felszerelések helyszínre szállítását, a tábor felállítását és a barlangi munkagépek helyszínre szállítását és helyszíni összeszerelését a Csoport 12 tagja végezte el Kérdő Péter vezetésével.

A kutatótábor augusztus 12 és 24 közötti időszakban zajlott le. A munkában részt vett a Csoport 30 tagja. Táborvezető Kérdő Péter volt.

A tábor technikai felszereltsége jobb volt, mint 1974 évben. A felszín és a csillepálya barlangi végpontja között továbbra is benzinnal működő csörlő biztosította

**Az 5 kW-os agregátor üzembe helyezése a
Musztáng-barlang bejáratánál**

**A kutató-tábor egyik részlete. Előkészületek
az ebéd utáni mosogatásra.**

az anyagszállítást, de a 12 m mély aknában, amely összeköti a Rahát-folyosót /I. szint/ a Verem-teremmel /III. szint/ - ebben az évben már tífisztoros szabályozású elektromos daruszerkezet működött. A be-
rendezés segítségével renkívül árnyaltan lehetett szabályozni a csille emelését, amely biztonsági szempontból igen előnyös volt. Áram szünet esetén a csillét automatikus elektro-mechanikus fék rögzítette. Biztonsági és szervezési célokat szolgált a hangos diszpécser telefon, 1 db 5 kW-os agregátor szolgáltat-
ta az energiát, 1 db 2 kW-os tartalékagregátor állt készenlétben áramszünet esetére.

A munka során a barlang végpontjának megközelítése érdekében mintegy 50 m³ agyagos kitöltést szállítottunk felsszínre 20 m-es mélységből. Ezáltal a Leslie-terem és a Verem-terem kapcsolatát sikerült kimutatni. Megkezdődtek a barlang legalsó /IV. szint/ járatainak feltárási munkálatai is. Naponta két 8 órás műszak dolgozott a barlangban, összesen 24 műszak volt a tábor folyamán.

A Papp Ferenc Csoport felkérésére dr. Kordos László geológus a tábor időszakában megvizsgálta a Musztáng-barlangi feltárást őslénytani mintavétel szempontjából is, majd szeptember folyamán a barlang három pontján 50-50 kg kitöltés-mintát vett őslénytani feldolgozásra.

Felszínre érkezett a "mini"-csille a Musztáng-barlang 20 m.-es mélységéből. A műszak két tagja átemeli a csille kiemelhető felső részét egy másik alvázra, amelyen a bontási anyagot a hányóra gurítják. Egyidejűleg indulhat vissza a barlangba a felérkezett csille egy korábban üritett tartállyal.

A 2 kW-os tartalék agregátor bekötése a barlangi hálózatba.

December végén tovább folyik a Husztáng-barlang feltárása. A Kutató Állomásról elindul az első műszak a szánkóra szerelt 2 kW-os agregátorral és a legfontosabb felszerelésekkel.

agyagból minimális mennyiségű csontmaradvány került elő. /néhány denevér foglalat/. Megállapítása szerint a szedimentáció kora Würm I glaciálisnál idősebb, de alsó pleisztocén nem lehet.

A Leslie-termet kitöltő barna törmelékes agyag több csontmaradvánnyal jellemezhető. Az üledék kora felső pleisztocénra tehető /Würm/. A Músztang-barlang bejáratí ive alól vett minta kora egyértelműen holocén, anyaga humuszos kőtörmelék, gazdagabb, de kevert faunát tartalmaz.

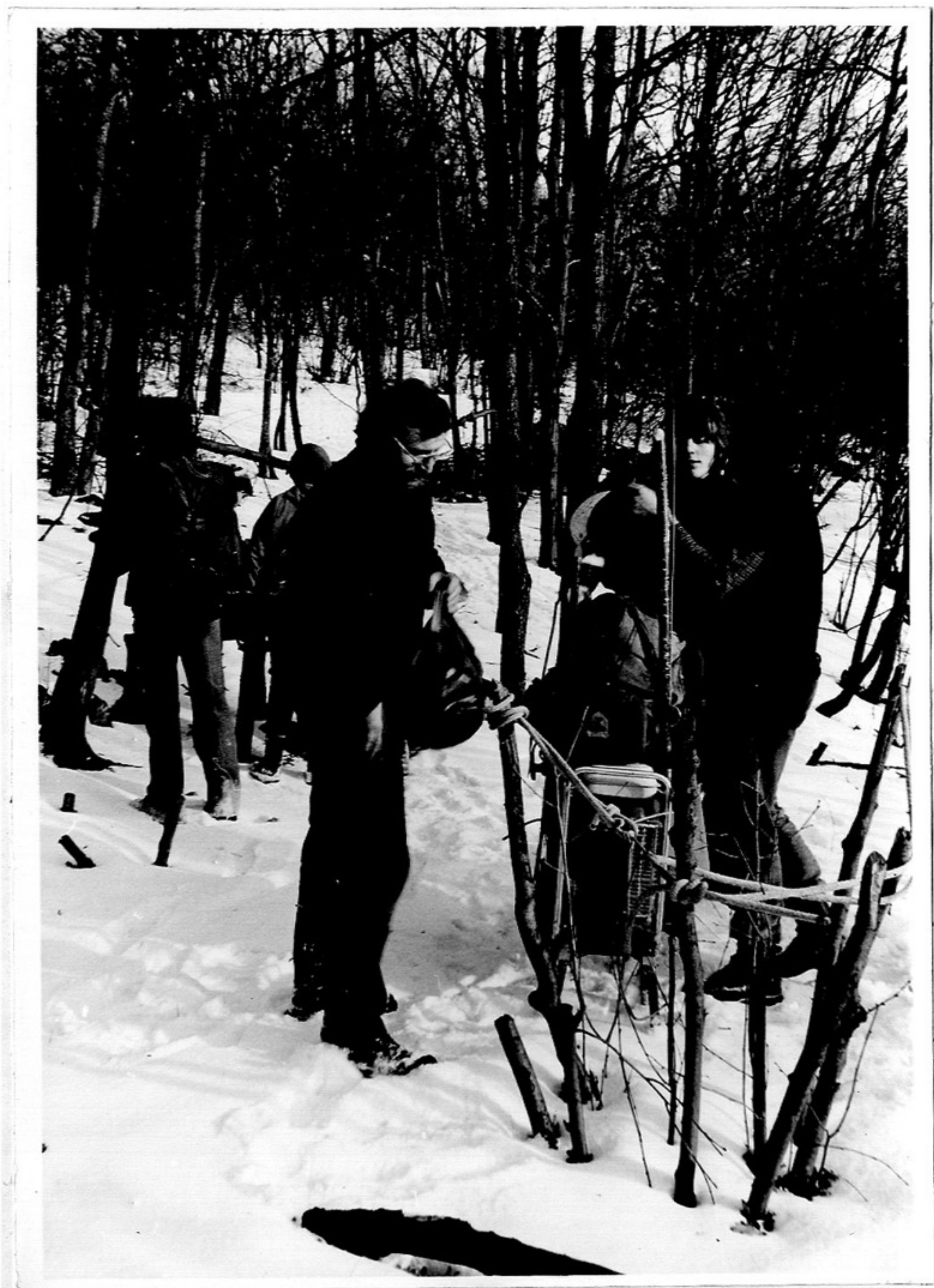
November 6-8 között került sor a Músztang-barlang Kincső-kürtő utáni szakaszainak felmérésére, Gazdag László vezetésével, valamint a III. szinten próbatáró furására Hlavács László irányításával. A munkában a Csoport 10 tagja vett részt.

A munka eredményeképpen elkészült az alsó járatok vázlatos felmérése. Kisebb bontási munkával Gazdag László további mélység felé vezető aknát talált ezen a szinten és egy félméteres kitöltés kibontása során erőteljes barlangi légáramlás indult meg. Ezáltal bizonyossá vált, hogy a Kincső-kürtő kapcsolatban van a viznyelő-barlang nagyobb kiterjedésű járatrendszerével. A felmérések alapján a /lásd mellékletben a barlang alaprajzi térképét/ további kutatás irányáról az alábbi elképzelés alakult ki:

Utban a Musztang-barlang felé.

Valószínűnek látszik, hogy a bejáratí méretekhez igazodó /3 m. átmérőjű/ nagyobb víznyelő járat folytatása a Rahát-folyosó középső része alatt húzódik a mélység felé. Ez volt a víznyelő-barlang elsődleges járatrendszere. A fokozatos feltöltődéssel egyidejűleg alakult ki a Kincső-kürtő, mint a Csiga-kürtő rányelőjének mellékága, amely a főjárat feltöltésének végső időszakában a főjárat vizét is ezen az útvonalon vezette a mélység felé. Ezzel magyarázható a Kincső-kürtő aránylag szűkebb keresztmetszete, ha eltekintünk attól a tényről, hogy a kürtő környezetében a barlangfalakat alkotó kőzet keményebb, mint a barlang más részeiben /kőzetváltás/. A Kincső-kürtőből a Rahát-folyosó középső része alá húzódó IV. és V. szint járatai vagy csak mellékesen kioldott törések, vagy a folytatódó járat nyakig kitöltött és cseppkőréteggel fedett felső szakasza. Az a tény, hogy a Kincső-kürtő tengelyirányban lefelé /Rahát-folyosó irányban/ tovább bontható, lefelé tágul és agyaggal van kitöltve, annyit jelent, hogy a második feltevés a valószínűbb. Ebben az esetben akár a IV. szint talpbontásával, akár a Kincső-kürtő tovább mélyítésével az eredeti fő és tágas nyelő járathoz lehet eljutni. A kitöltés teljessége, vagy részlegessége nagy mértékben befolyásolhatja az előrehaladás sebességét, a víznyelő barlang

A téli expedíció első műszakja megérkezett a
Musztang-barlang bejárata előtti víznyelő-
völgybe.

már szabad járatrendszerébe való bejutás távlatait. December utolsó napjaiban a Csoport tovább folytatta a Musztáng-barlang IV. szintjének kibontását /Huzatos akna/ és megkezdte a Kincső-kürtő aljának mélyítését és tágítását. A munkában Kérdő Péter vezetésével 10 fő vett részt.

Az őszi időszakban Kérdő Péter Mozsáry Péterrel és Gáborral részt vett a Beremendi-hévízes-barlangok vizalatti felderítésében az OTVH megbízásából.

A beremendi kőbánya vezetősége felkérte az OTVH-t, hogy vizsgálja meg a kőfejtés közben megnyílt barlangok elhelyezkedését abból a szempontból, hogy lehetőség van-e a kőbánya további művelésére. Kutatóink két 27 °C-os vízzel borított barlangjáratot és egy karsztaknát jártak be. Az egyik hévízes barlangban 30 m mélységig tudtak merülni a víz szintje alá. Megfigyelték, hogy az egyik járat a Sátorkőpusztai-barlanghoz hasonlóan gömbfülkék sorozatából áll. Érdekes megállapításuk volt, hogy 20 m mélységig csak oldott barlangfalak veszik körül a járatot. Ez alatt a szint alatt ugrás-szerűen megjelennek a falakon hévízes kiválások. A részletesebb ásványtani vizsgálatok elvégzéséig ezekről csak annyit lehetett megállapítani, hogy a tűske alakú fehér kristályok között szintén fehér, de amorf állományú anyag tölti ki és az egészre fényes fekete bevonat rakódott le. Valószínűleg kalcitos

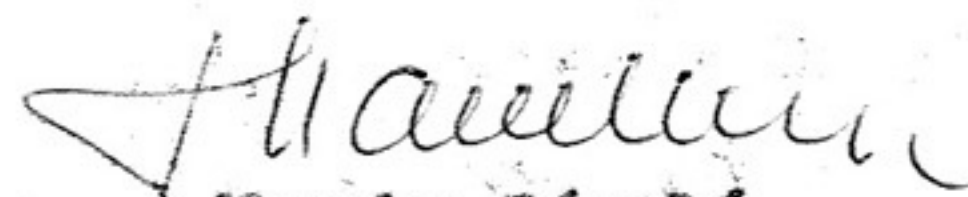
mésziszapos, mangánhidroxidos bevonatról van szó. A barlangok tovább kutatását folytatni kell, mert a legmélyebb ponton a buvárok csak azért nem haladtak tovább, mert a felkavarodott mészszipap minimumra csökkentette a kátástávolságot.

Az őszi időszakban Hlavács László, Maucha László vezetésével megvizsgáltuk a Nagykovácsi határban lévő Kutya-hegy egyik berogyását is karsztos járatok felderítése céljából. A korábban kezdeményezett bontási munkát felhagytuk, mert megállapítottuk, hogy a berogyás dolomitban alakult ki és valószínűleg mesterséges eredetű.

Tudományos kutatási munkák területén a csoportból Cser Ferenc és Maucha László a jósvafői Nagytononya- és Kistononya-forrás kiürülési viszonyait tanulmányozták. Megállapították, hogy az apadási görbék 7-9 exponenciális szakaszból tevődnek össze. A legmeredekebb /legkisebb időállandójú / exponenciális szakaszok esetében a vízhozam 2-10 nap alatt csökken közel harmadrészére. A közepes vízállású árvizek apadási görbéi esetében a vízhozam 10-60 nap alatt csökken közel harmadrészére. Végül kisvíz idején az apadás során a vízhozam 60-150 nap alatt csökken közel harmadrészére.

valamint vetítettképes előadás keretében bemutat-
ták az NDK gipszkarasztos területeinek barlangjait
a csoport tagjainak.

1976. március 1.

Maucha László

csoport vezető